

Motion till riksdagen 2020/21:3955

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2020/21:159 Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med konkreta förslag som ger berörda myndighetsföreträdare vid inre utlänningskontroll möjlighet till kroppsvisitation och undersökning av bagage, handresgods, handväskor och liknande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna att omhänderta pass och andra identitetshandlingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för tagande av fingeravtryck med stöd av 9 kap. 8 § utlänningslagen bör vara sex år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om mer långtgående regler om återkallelse av främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Moderaterna instämmer i det som anförs i propositionen om vikten av att personer inte ska kunna vistas olovligt i Sverige oavsett grund för det. Sverige behöver i flera avseenden bli bättre på att kunna kontrollera vilka som befinner sig i landet men också genomföra fler kontroller. Frågor om identitet hänger bl.a. samman med upprätthållandet av den reglerade invandringen, tilltron till asylsystemet och allmän ordning och säkerhet. Det är i dag alltför lätt för personer att såväl hålla sig undan som uppträda under olika identiteter i Sverige. Därmed försvåras arbetet mot skuggsamhället, kriminalitet och säkerhetshot. Samtidigt handlar det i flera fall om integritetskränkande åtgärder som endast ska få utföras inom de ramar som bl.a. regeringsformen och Europakonventionen uppställer.

Moderaterna har tidigare lyft behovet av utökade möjligheter för myndigheter att kontrollera att de människor som befinner sig i Sverige har rätt till det men också identitetsfrågans betydelse under asylprocessen. Regeringens utredare har i betänkandet Klarlagd identitet, som ligger till grund för nu föreslagna regler, lagt fram flera förslag som saknas i den proposition som nu presenteras. Det framstår i propositionen som att regeringen endast avser att återkomma i fråga om översyn av regelverket för uppehållstillståndskort i syfte att motverka missbruk. Detta är beklagligt med tanke på identitetsfrågors betydelse i en mängd avseenden.

Det är vanligt förekommande att personer som söker asyl i Sverige inte uppvisar identitetshandlingar. I betänkandet Klarlagd identitet framkommer att Migrationsverket redogjort för att passhandling saknats vid registreringen av ansökan i mellan 81 och 91 procent av fallen under åren 2011–2016. Det förekommer dock att utlänningar har identitetshandlingar men att dessa inte visas upp för myndigheterna. Undanhållande av handlingar som är av betydelse för utredningen av en persons identitet och hemvist har flera negativa effekter. Det handlar bl.a. om att stora resurser måste läggas på utredning av dessa frågor, det fördröjer handläggningen samt försvårar korrekta bedömningar och återvändandearbetet i de fall ansökan avslås. Därtill kan uppehållstillstånd beviljas fel identitet och samma person beviljas uppehållstillstånd under olika identiteter. Upppehållstillstånd kan till slut även bli aktuellt på annan grund än skyddsskäl. Detta är bara några av aspekterna.

Inre utlänningskontroll

Regler om inre utlänningskontroll finns i 9 kap. 9 § utlänningslagen (UtlL). I betänkandet Klarlagd identitet föreslås förändringar av bestämmelsen, men motsvarande förslag saknas i propositionen. Moderaterna anser sammantaget att det finns ett behov av en omarbetning av 9 kap. 9 § UtlL.

Vid inre utlänningskontroll är en utlänning skyldig att på begäran lämna över pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige. Det förekommer dock att personer undanhåller identitetshandlingar från myndigheterna, ibland efter råd från smugglare eller andra migranter. Undanhållande sker även av andra ting som kan vara av betydelse för möjligheten att komma vidare i identitetsfrågan.

I betänkandet Klarlagd identitet finns ett konkret förslag kring möjligheten till kroppsvisitation och undersökning av utlänningens bagage, handresgods, handväskor och andra tillhörigheter, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlänningens identitet och rätt till vistelse i Sverige. Propositionen saknar dock ett liknande förslag. Moderaterna anser att regeringen snarast ska återkomma med ett förslag som vid inre utlänningskontroll ger berörda myndighetsföreträdare likvärdiga möjligheter till kroppsvisitation och undersökning av bagage, handresgods, handväskor och liknande som 9 kap. 2 § UtlL ger vid inresekontroll enligt gränskodexen.

I dag har Migrationsverket och Polismyndigheten möjlighet att omhänderta passhandling eller andra identitetshandlingar om en person ansöker om uppehållstillstånd när han eller hon kommit till Sverige eller därefter i väntan på att han eller hon får tillstånd att vistas i eller lämnar landet. Några förändringar av dessa regler föreslås inte i propositionen. Betänkandet Klarlagd identitet har dock förslag om möjlighet för vissa myndigheter att ta hand om utlänningens pass eller andra identitetshandlingar vid inre utlänningskontroll. Moderaterna anser att pass och andra identitetshandlingar ska kunna tas i beslag i större utsträckning, oberoende av om personen ansöker om uppehållstill-

stånd eller inte. Rätten att omhänderta pass och andra identitetshandlingar bör även ges till fler myndigheter, t.ex. Tullverket, Kustbevakningen och Arbetsmiljöverket, då dessa är gränskontrollerande myndigheter respektive deltar i arbetsplatskontroller.

Polismyndigheten har i flera sammanhang påtalat att det finns ett behov av att vid inresa och i samband med bl.a. inre utlänningskontroll och verkställighet kunna omhänderta och tömma digitala medier i syfte att utreda en utlännings identitet och medborgarskap. Även Säkerhetspolisen påtalar ett sådant behov. Frågor kopplade till digitala medier har i betänkandet ansetts falla utanför utredningens uppdrag, och dessa frågor omfattas inte av propositionen. Samtidigt noteras i propositionen att frågan lyfts. Moderaterna kan inte annat än instämma i att frågan är såväl angelägen som brådskande och att regeringen därför omgående behöver tillsätta en utredning. Även frågan om möjligheten att göra husrannsakan i samband med inre utlänningskontroll bör utredas närmare.

Åldersgräns för tagande av fingeravtryck m.m.

Regeringen har vid en samlad bedömning funnit att åldersgränsen för att ta fingeravtryck med stöd av 9 kap. 8 § UtL bör bestämmas till 14 år. Moderaterna ser det som önskvärt att reglerna om åldersgränser för fingeravtryck är så enhetliga som möjligt på migrationsområdet. I 9 kap. 8 § UtL är åldersgränsen för fingeravtryck för närvarande 14 år. En åldersgräns om 6 år för fingeravtryck finns i 9 kap. 8 a § UtL. I propositionen nämns även att det inom ramen för revidering av Eurodacförordningen och ändring av delar av viseringskodexen föreslås 6 år som åldersgräns för fingeravtrycksupptagning. I betänkandet Klarlagd identitet föreslås 6 år som åldersgräns. Som pekas på i betänkandet är det ur ett barnrättsperspektiv oerhört viktigt att kunna identifiera underåriga som uppehåller sig i landet och som kan behöva hjälp och stöd från myndigheterna för att inte riskera att fara illa, utsättas för brott eller själva hamna i kriminalitet. Även Migrationsverket lyfter i sitt remissvar över nämnda betänkande att det ur ett barnperspektiv är positivt med sänkt ålder för biometriupptagningar. Vidare nämns i betänkandet problematiken med personer som uppger en lägre ålder än den verkliga. Den aspekten berörs dock inte uttryckligen i propositionen. Med beaktande av alla de olika intressen som noggrant måste vägas mot varandra anser Moderaterna att den i betänkandet föreslagna åldersgränsen om 6 år för tagande av fingeravtryck med stöd av 9 kap. 8 § UtL är att föredra framför nu föreslagna 14 år.

Återkallelse av främlingspass och resedokument

De grunder som gäller för återkallelse av pass enligt passlagen ska i möjligaste mån också gälla för främlingspass och resedokument. Det torde finnas utrymme för mer långtgående förslag än de som presenteras i propositionen. Moderaterna anser därför att regeringen snarast ska återkomma med förslag om detta i den utsträckning internationella regler tillåter.

Uppehållstillståndskort

Moderaterna uppfattar skrivningar i propositionen som att regeringen avser att återkomma i fråga om översyn av regelverket för uppehållstillståndskort i syfte att motverka missbruk. Detta bör ske omgående.

Övrigt

I betänkandet Klarlagd identitet finns förslag om att Sverige bör verka för att en centraliserad EU-databas skapas med information om bl.a. uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort. I Migrationsverkets remissvar med anledning av nämnda betänkande lyfts möjligheten för Sverige att driva frågan på EU-nivå. Detta är en möjlighet som regeringen bör undersöka.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen anser att det finns ett behov av att spara biometriska data som tas i samband med alla ansökningar om uppehållstillstånd, oavsett grund. I betänkandet Klarlagd identitet nämns också att Viseringsutredningen i sitt slutbetänkande Fingeravtryck i uppehållstillstånd (SOU 2009:91), efter en genomgång av skälen för registrering ställde mot integritetsaspekter, bedömde att det fanns starka skäl för att de personuppgifter som samlades in i samband med ansökningar om uppehållstillstånd skulle få registreras i en nationell databas. Frågan om registrering i en nationell databas av de biometriska data som tas upp i samband med ansökningar om uppehållstillstånd har dock inte behandlats till följd av utredningsdirektivens utformning. Vidare förs i propositionen ett resonemang om det rättsliga stödet för Migrationsverket att föra separata register över bl.a. fingeravtryck vid inre utlänningskontroll. Däremot berörs inte inrättandet av ett nationellt fingeravtrycksregister för innehavare av uppehållstillstånd som efterfrågas av Migrationsverket.

Moderaterna har tidigare bl.a. framfört att Migrationsverket och andra relevanta myndigheter ska ges tillåtelse att uppta, lagra, söka och dela biometriska data på samtliga personer som söker uppehållstillstånd i Sverige. Det är angeläget att regeringen tillsätter en utredning om en nationell databas med biometriska data som tas upp i samband med ansökningar om uppehållstillstånd oavsett grund och ett nationellt fingeravtrycksregister för innehavare av uppehållstillstånd.

Maria Malmer Stenergard (M)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Arin Karapet (M)

Katarina Brännström (M)

Ann-Sofie Alm (M)